

Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen ja Italian välillä turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi mainitun sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Italian välisen sopimuksen turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa salassa pidettävän tiedon välittäminen ja suojaaminen Suomen ja Italian välillä kansainvälisissä asioissa, puolustus-, turvallisuus- tai poliisiasioissa taikka muissa kansallista etua koskevissa asioissa tai teollisuusasioissa. Kysymys on arkaluonteisista tietoaineistoista,

jotka lähetävässä sopimusvaltiossa on erikseen luokiteltu korkean tietoturvallisuuden tason toteuttamista edellyttäviksi.

Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus siitä, että sopimuksen voimaansaattamiseksi tarvittavat kansalliset toimenpiteet on saatettu loppuun, on otettu vastaan. Sopimuksen voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	4
2.1 Laki kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista	4
2.2 Turvallisuusselvityksiä koskeva lainsäädäntö	7
3 ESITYKSEN TAVOITTEET	7
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	7
4.1 Vaikutukset kansalaisiin	7
4.2 Vaikutukset elinkeinoelämään	8
4.3 Taloudelliset vaikutukset	8
4.4 Vaikutukset hallintoon	8
5 ASIAN VALMISTELU	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN	9
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	13
3 VOIMAANTULO	14
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS	14
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	14
4.2 Käsitteilyjärjestys	16
LAKIEHDOTUS	17
Laki Italian kanssa turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	17
SOPIMUSTEKSTI	18

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Tietoturvallisuudella tarkoitetaan yleisesti ottaen kaikkia sellaisia menettelyjä, joiden avulla turvataan informaation sisällön suojaaminen ulkopuolisilta (tiedon luottamuksellisuus), tiedon muuttumattomuus (tiedon eheys) sekä tiedon käytettävyys. Tietoturvallisuuden varmistamiseksi käytetään erilaisia keinoja, joista tavallisimmat ovat henkilöstön luotettavuuden ja toimitilojen turvallisuuden varmistaminen, salassapitosäännökset ja tietojen käytön rajoittaminen vain sovittuun tarkoitukseen sekä erilaiset tietojen käsittelyyn ja siirtoon liittyvät menettelytapavaatimukset. Tietoturvallisuusvaatimukset kattavat informaation koko elinkaaren, toisin sanoen tietojen hankkimisen, muokkaamisen, käytön, luovutuksen, arkistoinnin ja hävittämisen.

Kansainväliseen yhteistyöhön liittyviin asiakirjoihin sisältyy sellaisia salassa pidettäviä tietoja, joiden luvaton paljastuminen voi aiheuttaa merkittävää ja laajalle ulottuvaa vahinkoa keskeisille yleisille eduille. Tällaisten aineistojen asianmukaisesta käsittelystä on sen vuoksi pidettävä erityistä huolta. Kysymys on Suomen luotettavuudesta kansainvälisen yhteistyön osapuolena.

Kansainvälinen tietoturvallisuusyhteistyö, johon Suomikin osallistuu, käsittää perinteisesti diplomaattiseen toimintaan samoin kuin puolustus- ja poliisihallintojen väliseen yhteistyöhön liittyvän ei-julkisen tiedonvaihdon suojaamisen. Välttömän valtiovastuun piiriin kuuluvien kysymysten lisäksi kansainvälisillä tietoturvallisuusvelvoitteilla on kuitenkin kasvava merkitys myös taloudellisen, teollisen ja teknologisen yhteistyön kannalta, joiden puitteissa yhä useammat yritystason hankkeet edellyttävät turvallisuussuojatun tiedon hyödyntämistä. Näin etenkin silloin, kun kyse on sellaisesta viranomaisen hankinnasta, jossa valtion suojattuja tietoja on annettava yritykselle kaupallisen sopimuksen toteuttamista varten. Tällaisia ovat perinteisesti olleet erityisesti puolustusalan hankinnat, mutta sektori on laajenemassa.

Pyrkimyksistä huolimatta ei kuitenkaan ole osoittautunut mahdolliseksi toteuttaa tietoturvallisuusalan monenkeskistä yleissopimusta. Pääasiallinen syy tähän ovat kansallisten lainsäädäntöjen ja hallintorakenteiden ja -tapojen eroavaisuudet, jotka puolestaan heijastelevat tietoturvallisuuden sensitiivisyyttä osana kansallista kokonaisturvallisuutta.

Yleissopimuksen puuttuminen on siten paikottanut valtiot, Suomi mukaan luettuna, etsimään kahdenvälisiä sopimusratkaisuja. Suomi on tehnyt ensimmäisen kahdenvälisen tietoturvallisuussopimuksensa Saksan liittotasavallan kanssa vuonna 2004. Sopimus tuli voimaan 16 päivänä heinäkuuta 2004 (SopS 96-97/2004). Vuotta myöhemmin allekirjoitettiin Suomen ja Ranskan välinen sopimus, joka puolestaan tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 2005 (SopS 66-67/2005). Kumpikin suuri Euroopan unionin (EU) jäsen on Suomelle tärkeä yhteistyökumppani niin turvallisuushallinnon kuin taloudellisen vuorovaikutuksenkin aloilla.

Tietoturvallisuustarpeiden painottumista enenevässä määrin myös taloudelliseen toimintaan ilmentää Suomen ja Euroopan Avaruusjärjestön (ESA) välinen yhteistyösopimus, jäljempänä ESA:n tietoturvallisuussopimus, niin ikään vuodelta 2004 (SopS 94-95/2004). Sopimuksen eräs keskeinen tavoite on turvata Suomen elinkeinoelämän mahdollisuudet osallistua tasavertaisesti muiden jäsenmaiden kanssa ESA:n turvallisuusluokiteltuihin tarjouskilpailuihin.

Tähän mennessä Suomi on Italian lisäksi allekirjoittanut tietoturvallisuussopimukset Puolan, Slovakian, Viron ja Latvian kanssa. Parafointivaiheeseen ovat edenneet sopimukset Espanjan, Tshekin ja Liettuan kanssa samoin kuin yhteispohjoismainen tietoturvallisuussopimus.

Suomen ja Italian välinen sopimus allekirjoitettiin Roomassa 12 päivänä kesäkuuta 2007. Sopimus on neuvoteltu pitkälti Suomen neuvottelujen pohjaksi esittämän mallisopimuksen perusteella.

2 Nykytila

2.1 Laki kansainvälisistä tietoturval- lisuusvelvoitteista

Lain yleinen soveltamisala

Laki kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista (588/2004) säädettiin osana Suomen ja Saksan välisen tietoturvallisuussopimuksen sekä ESA:n tietoturvallisuussopimuksen voimaansaattamista. Laki katsottiin tarpeelliseksi muun ohella sen vuoksi, että kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanemiseksi on tarve poiketa asiakirjajulkisuuteen ja -turvallisuuteen perustuvista kansallisista järjestelyistä, jotka perustuvat pääosin viranomaisten toiminnan julkisudesta annettuun lakiin (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki.

Lakia kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista sovelletaan erityissuojattaviin tietoineistoihin. Näillä tarkoitetaan salassa pidettäviä asiakirjoja ja materiaaleja, jotka on toimitettu Suomen viranomaiselle ja joiden lähettäjä on kansainvälisen, Suomea sitovan sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen mukaisesti tehnyt niihin turvallisuusluokkaa koskevan merkinnän. Omistusoikeus luovutettuun tietoon säilyy luovutuksen jälkeenkin aineiston luovuttaneella valtiolla. Lakia voidaan soveltaa vain, jos kansainvälinen sopimus on saatettu Suomessa voimaan perustuslaissa säädetyllä tavalla tai jos kysymys on Suomea muutoin sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta.

Lain soveltamisalan piiriin kuuluvia erityissuojattavia tietoineistoja ovat lisäksi Suomen viranomaisen tai lain soveltamisalan piiriin kuuluvan elinkeinonharjoittajan laatimat asiakirjat, joista ilmenee Suomeen toimitettuihin asiakirjoihin sisältyviä tai materiaalista saatavissa olevia tietoja. Lain soveltamisalan piiriin kuuluvat niin ikään asiakirjat ja materiaalit, jotka on Suomessa tuotettu salassa pidettävän turvallisuusluokitellun tiedon perusteella.

Laissa säädettyjä turvallisuusvelvoitteita sovelletaan silloinkin, kun sopimus tai säädös, johon säännösten soveltaminen perustuu, ei enää ole voimassa (15 §). Soveltaminen jatkuu niin kauan kuin se turvallisuusluokituksen perusteena olevan yleisen edun vuoksi on tarpeen.

Lain suhde julkisuuslainsäädäntöön

Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annettuun lakiin sisältyy useita kansallisten asiakirjojen tietoturvallisuudesta annetuista säännöksistä poikkeavia säännöksiä. Laissa on kuitenkin yleinen viittaussäännös julkisuuslakiin. Niiltä osin kuin suomalaisten viranomaisten asiakirjoihin sisältyy muita kuin kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden piiriin kuuluvia tietoja kansainvälisestä yhteistyöstä, on sovellettava julkisuuslain ja sen nojalla annettuja säännöksiä. Laissa on myös erityissäännös, joka koskee päätöksentekovaltaa siinä tilanteessa, että tietoja pyydetään julkisuuslain nojalla erityissuojattavasta aineistosta. Julkisuuslain mukaan tiedonsaantia koskevan pyynnön voi käsitellä ja ratkaista se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on. Tiedonsaantipyyntö voidaan kuitenkin siirtää toisen viranomaisen ratkaistavaksi julkisuuslain 15 §:ssä säädetyissä tilanteissa.

Lain soveltaminen elinkeinonharjoittajiin

Lakia sovelletaan viranomaisten lisäksi myös elinkeinonharjoittajaan ja tämän palveluksessa olevaan silloin, kun elinkeinonharjoittaja on sopimussopimuksena turvallisuusluokitellussa sopimuksessa tai osallistuu tällaista sopimusta edeltävään hankintakilpailuun tai toimii tällaisen elinkeinonharjoittajan alihankkijana (1 § 2 mom.).

Turvallisuusluokitellulla sopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jonka toisen valtion viranomainen tai siinä kotipaikkaansa pitävä yritys taikka kansainvälinen järjestö tai toimielin aikoo tehdä tai on tehnyt kansainvälisessä tietoturvallisuusvelvoitteessa tarkoitetulla tavalla Suomessa kotipaikkaansa pitävän elinkeinonharjoittajan kanssa, jos tarjouskilpailuun osallistuminen tai sopimuksen toteuttaminen voi edellyttää pääsyä erityissuojattavaan tietoaaineistoon (2 § 3 k.).

Lain mukaan elinkeinonharjoittaja voi pyytää yhteisöturvallisuusselvityksen ja arvion tekemistä voidakseen osallistua toisen valtion viranomaisen tai siinä kotipaikkaansa pitävän yrityksen järjestämään tarjouskilpailuun riippumatta siitä, onko Suomi tehnyt kyseisen valtion kanssa sopimuksen, jossa on määrä-

yksiä tietoturvallisuusvelvoitteista (1 § 3 mom.). Säännöksen tarkoituksena on turvata suomalaisten yritysten kilpailumahdollisuudet hankinnoissa silloinkin, kun hankintaan sovellettavissa olevaa kansainvälistä tietoturvallisuussopimusta ei ole. Useimmat valtiot kuitenkin edellyttävät kahdenvälisen tietoturvallisuussopimuksen olemassa oloa ulkomaisen turvallisuustodistuksen hyväksymiseksi.

Elinkeinonharjoittajalla ja tämän palveluksessa tai toimeksiannosta toimivalla on erityissuojattavia tietoaineistoja koskeva salassapitovelvollisuus (6 ja 7 §). Elinkeinonharjoittajalla on myös velvollisuus kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamiseksi antaa tietoja sekä sallia viranomaisen ja kansainvälisen toimielimen tai sopimusvaltion edustajan tutustuminen turvallisuusjärjestelyihinsä ja toimitiloihinsa (16 § 2 mom., 18 § 2 mom.).

Lain täytäntöönpanoviranomaiset

Laissa on säännökset niistä viranomaisista, jotka huolehtivat kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden hoitamisesta. Kansallisen turvallisuusviranomaisena (National Security Authority, NSA) kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamiseen liittyvissä tehtävissä toimii ulkoasiainministeriö. Puolustusministeriö, pääesikunta ja suojelupoliisi toimivat määrättyinä turvallisuusviranomaisina (Designated Security Authority, DSA). Näille viranomaisille voi kuulua muun ohella tarjous- ja hankintamenettelyihin liittyvien asiakirjojen turvallisuusluokittelu. Henkilöturvallisuuteen liittyvien turvallisuusselvitysten laadinnasta huolehtivat suojelupoliisi ja pääesikunta. Yhteisöturvallisuus selvityksen laadinta kuuluu sen sijaan kaikilta osin pääesikunnalle.

Laissa on säännökset viranomaisia ja elinkeinonharjoittajaa koskevasta tiedonantovelvollisuudesta. Säännösten tarkoituksena on varmistaa, että toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset voisivat saada niille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset tiedot. Viranomaiset voivat myös salassapitovelvollisuuden estämättä antaa kansainväliseen tietoturvallisuusvelvoitteeseen perustuvaa yhteistyötä varten salassa pidettäviä tietoja ulko-

maiselle sopimuspuolelle. Viranomaisella on myös oikeus sallia kansainväliseen tietoturvallisuusvelvoitteeseen perustuva kansainvälisen järjestön, toimielimen tai sopimusvaltion edustajan tutustuminen viranomaisen toteuttamiin turvallisuusjärjestelyihin ja toimitiloihin riippumatta siitä, mitä turvallisuusjärjestelyjen salassapidosta säädetään taikka säädetään tai määrätään pääsystä tiloihin, joissa käsitellään tai säilytetään salassa pidettäviä tietoja.

Kansallisen turvallisuusviranomaisen on lain mukaan ilmoitettava kansainvälisessä tietoturvallisuusvelvoitteessa tarkoitetuissa tapauksissa toiselle sopimuspuolelle tietoonsa tulleesta turvallisuusluokiteltujen tietojen suojan vaarantumisesta ja tietoturvallisuutta koskevan määräyksen loukkaamisesta sekä ryhdyttävä toimenpiteisiin asian selvittämiseksi samoin kuin rangaistavaan tekoon syyllistyneen syytteeseen saattamiseksi (19 §).

Tietojen salassapito ja käytön sääntely

Erytyissuojattava tietoaineisto on pidettävä salassa (6 § 1 mom.). Salassapitovelvollisuus koskee myös elinkeinonharjoittajaa tämän ollessaan osapuolena turvallisuusluokitellussa sopimuksissa.

Suomen tekemissä, käytännössä kahdenvälisissä sopimuksissa, jotka koskevat eri maiden viranomaisten välistä salassa pidettävien tietojen vaihtoa, on säännönmukaisesti määräys, joka rajoittaa luovutettujen tietojen käyttöä. Tämän mukaisesti erityissuojattavaa tietoaineistoa saa käyttää ja luovuttaa vain siihen tarkoitukseen, jota varten se on annettu, jollei se, joka on määritellyt aineiston turvallisuusluokan, ole antanut muuhun suostumustaan (6 § 2 mom.). Erytyissuojattavien tietoaineistojen käyttöä koskee siten vahva käyttötarkoitussidonnaisuus.

Turvallisuusluokittelu ja -toimenpiteet

Laissa säädetään velvollisuudesta merkitä erityissuojattavaan tietoaineistoon sen turvallisuusluokka. Tietoaineistoon tehty merkintä turvallisuusluokasta osoittaa, minkälaisia toimenpiteitä on toteutettava aineistoa käsiteltäessä. Mitä korkeampaan turvallisuusluokkaan aineisto kuuluu, sitä tiukempia tie-

toturvallisuustoimenpiteitä edellytetään. Laissa on yleinen velvoite toteuttaa tietoaineiston käsittelyssä sen turvallisuusluokkaa koskevia käsittelymääräyksiä sekä valtuus säättää erityissuojattavan tietoaineiston käsittelyssä noudatettavista turvallisuusluokitusta vastaavista teknisistä turvallisuustoimenpiteistä valtioneuvoston asetuksella (9 §).

Turvallisuusluokiteltuja aineistoja käsiteltäessä on lain mukaan huolehdittava siitä, että tietoja säilytetään asianmukaisissa tiloissa. Myös tilojen turvallisuusvaatimuksista voidaan säättää asetuksella (10 §).

Lakiin kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista on kirjattu kansainvälisissä sopimuksissa yleinen vaatimus siitä, että turvallisuusluokiteltuja tietoja viranomaisissa käytettäessä noudatetaan suurta pidättyvyyttä ja että tietoihin annetaan pääsy vain niille, jotka tarvitsevat tietoja tehtäviensä hoitamisessa. Nämä henkilöt on nimettävä etukäteen, jos sopimuksessa tätä edellytetään. Sama koskee myös 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa (6 § 3 mom.).

Henkilöturvallisuus

Kansainvälisessä tietoturvallisuusveloitteessa edellytetty henkilöturvallisuutta koskeva turvallisuus selvitys tehdään siten kuin turvallisuus selvityksistä annetussa laissa (177/2002) ja sen nojalla säädetään. Siten esimerkiksi selvityksen kohteena olevan henkilön oikeudet määräytyvät sanotun lain mukaisesti.

Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa on kuitenkin kaksi säännöstä, jotka ovat erityissäännöksiä suhteessa turvallisuus selvityksistä annettuun lakiin. Suppea turvallisuus selvitys on mahdollista laatia muissakin kuin turvallisuus selvityksistä annetun lain 19 §:ssä luetelluissa tapauksissa, jos se on tarpeen kansainvälisen tietoturvallisuusveloitteen toteuttamiseksi (11 § 1 mom.). Toinen erityissäännös koskee viranomaisten toimivaltaa. Turvallisuus selvityksen tekee pääesikunta silloin kun turvallisuus selvityksen laatiminen on tarpeen puolustushallintoa tai puolustushankintoja koskevan kansainvälisen veloitteen toteuttamiseksi. Muissa tapauksissa henkilöön liittyvien turvallisuus selvitysten laadinnasta huoleh-

tii suojelupoliisi (11 § 2 mom.). Säännös on turvallisuus selvityksistä annettua lakia täsmällisempi ja siinä otetaan huomioon, min-kälaisesta kansainvälisestä veloitteesta on kysymys.

Turvallisuus selvityksistä annetun lain 10 §:n 2 momentin mukaan turvallisuus selvitykseen ei saa sisällyttää selvityksen laatineen viranomaisen arviota selvityksen kohteena olevan henkilön luotettavuudesta tai sopivuudesta virkaan tai tehtävään, ellei lain 9 §:ssä tarkoitettu valtiosopimus tai muu kansainvälinen velvoite tätä edellytä. Koska pääsääntönä on, että turvallisuus selvitys ei sisällä arviota henkilön luotettavuudesta, laissa kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista on erikseen mainittu henkilön luotettavuuden arviointi. Tällaisen arvion tekee turvallisuus selvityksen perusteella kansallinen turvallisuusviranomainen tai, jos turvallisuusviranomaisten välillä on niin sovittu, tehtävään määrätty turvallisuusviranomainen.

Arvioinnin perusteella annetaan henkilöturvallisuutta koskeva todistus (Personal Security Clearance). Se toimitetaan tavanomaisimmin sopimuspuolen turvallisuusviranomaiselle sopimuksen osoittamalla tavalla. Laissa on myös säännökset todistuksen antamisesta henkilölle itselleen (14 §).

Yhteisöturvallisuus selvitys

Yhteisöturvallisuus selvityksellä varmistetaan elinkeinonharjoittajan toimitilojen ja käsittelykäytäntöjen asianmukaisuus sekä henkilöstön osaaminen. Elinkeinonharjoittajan luotettavuuden arvioinnilla varmistutaan erityisesti siitä, kuinka hyvin tämä pystyy huolehtimaan turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamisesta. Yhteisöturvallisuusmenettely ja siihen perustuva arvio toteutetaan pääosin elinkeinonharjoittajalta itseltään saatujen tietojen perusteella sekä tämän toimitilojen turvallisuuden kartoituksella, ja tarvittavista toimenpiteistä huolehditaan elinkeinonharjoittajan kanssa tehtävän sopimuksen avulla. Selvityksen laatii pääesikunta. Selvitystä laadittaessa on otettava huomioon laissa yksilöidyt seikat, muun muassa se, miten suojataan turvallisuusluokiteltuja tietoja oikeudettomalta ilmitulolta, muuttamiselta ja hävittämiseltä, ja miten estetään asiaton pääsy ti-

loihin, joissa turvallisuusluokiteltuja tietoja käsitellään tai joissa harjoitetaan turvallisuusluokitellussa sopimuksessa tarkoitettua toimintaa.

Pääesikunta voi tehdä lain soveltamisalan piiriin kuuluvan elinkeinonharjoittajan kanssa sopimuksen, jossa elinkeinonharjoittaja sitoutuu toimenpiteisiin kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamiseksi (13 §). Sopimuksessa voidaan yksityiskohtaisemmin määritellä ne toimenpiteet, jotka elinkeinonharjoittaja toteuttaa täyttääkseen kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista johtuvat vaatimukset. Sopimuksessa elinkeinonharjoittaja sitoutuu myös tekemään ne mahdolliset tarkistukset toimintaansa, jotka toiminnan turvallisuuskartoituksessa on havaittu. Turvallisuusselvityksen ja mahdollisen sopimuksen jälkeen pääesikunta voi tehdä arvion elinkeinonharjoittajan luotettavuudesta ja antaa tätä koskevan turvallisuustodistuksen (Facility Security Clearance).

2.2 Turvallisuusselvityksiä koskeva lainsäädäntö

Henkilöstöturvallisuuteen liittyvistä turvallisuusselvityksistä säädetään turvallisuusselvityksistä annetussa laissa. Lain tarkoituksena on turvallisuusselvitysmenettelyä käyttämällä parantaa mahdollisuuksia ennakolta estää rikokset, jotka vakavasti vahingoittaisivat keskeisiä yleisiä tai yksityisiä etuja taikka erittäin merkittävää tietoturvallisuutta.

Turvallisuusselvitys voidaan tehdä virkaan tai tehtävään hakeutuvasta, tehtävään tai koulutukseen otettavasta taikka virkaa tai tehtävää hoitavasta henkilöstä, ja se voi olla perusmuotoinen, laaja tai suppea. Turvallisuusselvitys tehdään laissa määritellyissä tapauksissa, kuten silloin, kun Suomea sitova valtiosopimus tai muu kansainvälinen velvoite edellyttää turvallisuusselvityksen tekemistä tai sen perusteella laaditun todistuksen esittämistä.

Yksityisyyden suojan perusoikeusluonteen vuoksi turvallisuusselvitysmenettely on tarkan muotosidonnaista. Turvallisuusselvitys voidaan tehdä vain selvityksen kohteena olevan henkilön etukäteen antaman, nimenomaisen ja kirjallisen suostumuksen perusteella. Myös turvallisuusselvitysmenettelyssä

käytettävät rekisterit on laissa lueteltu tyhjentävästi.

Jokaisella on oikeus saada tieto siitä, onko hänestä tehty turvallisuusselvitys tiettyä tehtävää varten. Selvityksen kohteella on myös oikeus pyynnöstä saada toimivaltaiselta viranomaiselta perusmuotoisen tai laajan turvallisuusselvityksen tiedot. Tiedonsaantioikeus ei kuitenkaan koske sellaisesta rekisteristä peräisin olevaa tietoa, johon rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta.

3 Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on saattaa voimaan Suomen ja Italian välinen tietoturvallisuus-sopimus ja sillä tavoin parantaa maiden välistä yhteistyötä sekä turvata suomalaisten yritysten mahdollisuudet osallistua sellaisiin kansainvälisiin sekä Suomen ja Italian välisiin hankkeisiin, joiden toteuttaminen saattaa edellyttää arkaluonteisten salassa pidettävien tietojen vaihtoa.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Vaikutukset kansalaisiin

Sopimuksen voimaansaattamisen myötä Italiasta Suomeen toimitettuihin turvallisuusluokiteltuihin tietoihin ja materiaaleihin sovellettaisiin lakia kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista. Lakiin sisältyy erityissäännös, jonka mukaan toisen sopimuspuolen salassa pidettävät ja turvallisuusluokitellut asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot ovat myös Suomessa salassa pidettäviä. Säännös poikkeaa muodoltaan julkisuuslain yleistä etua koskevista salassapitosäännöksistä, joissa salassapito on useimmissa tapauksissa riippuvainen siitä, minkälaisia vaikutuksia tietojen antamisella olisi suojattavalle edulle. Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain mukainen salassapito on näin ollen sanamuodon mukaan kattavampi kuin yleisessä julkisuuslaissa.

Suomen ja Italian välisessä sopimuksessa on kysymys asiakirjoista, joita toinen sopimuspuoli pitää salassa pidettävänä ja jotka se on määritellyt ja merkinnyt korkean tietoturvallisuuden tasoa edellyttäviksi. Tällaisia asiakirjoja on säännönmukaisesti pidettävä

salaisina myös julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan. Merkittävimpänä erona on se, että viranomaisella ei olisi kansainvälisessä tietoturvaluokitusvelvoitteessa tarkoitettuun asiakirjaan kohdistuvaa tiedonsaantipyyntöä ratkaistessaan velvollisuutta erikseen perustella tiedon antamisesta aiheutuvaa vahinkoa. Tiedonsaantipyyntö olisi muutoin käsiteltävä julkisuuslain mukaisesti. Siten viranomaisen on varmistettava, että asiakirjaan merkitty salaisuusluokka vastaa sopimuksessa sovittua. Jos luokituksen oikeellisuudesta tai siitä, minkä asiakirjan tietojen vuoksi luokitusmerkintä on tehty, syntyy epäselvyyttä, viranomaisen on otettava yhteyttä asiakirjan laatineeseen sopimuspuoleen. Suomen ja Italian välillä tehdyn sopimuksen 3 artiklan 2 kappaleeseen sisältyy tätä tarkoitusta palveleva määräys.

Edellä olevan perusteella voidaan arvioida, että Suomen ja Italian välisen tietoturvaluussopimuksen voimaansaattamista koskeva lakiehdotus ei asiallisesti vaikuta kansalaisten tiedonsaantia vähentävästi suhteessa siihen, mitä tiedonsaanti yleisen lainsäädännön mukaan on.

Henkilöturvallisuus on keskeinen tietoturvallisuuden osa-alue. Koska jo laki kansainvälisistä tietoturvavelvoitteista edellyttää turvallisuus selvityksistä annetun lain mukaisen menettelyn käyttämistä henkilöstön luotettavuuden varmistamisesta, ehdotetun voimaansaattamislain hyväksyminen ei tarkoittaisi sitä, että kansalaisten yksityisyyselämän ja henkilötietojen suojaa kavennettaisiin aikaisempaan verrattuna.

4.2 Vaikutukset elinkeinoelämään

Sopimus antaa suomalaiselle teollisuudelle, toisin kuin tähän asti, mahdollisuudet saada

sellaisia tilauksia tai osallistua sellaisiin hankkeisiin, joiden toteuttaminen edellyttää pääsyä Italian turvallisuusluokiteltuihin tietoihin. Vastaavasti sopimus antaa Italian teollisuudelle, toisin kuin tähän asti, mahdollisuuden saada sellaisia tilauksia tai osallistua sellaisiin hankkeisiin, joiden toteuttaminen edellyttää pääsyä Suomen turvaluokiteltuun tietoon.

4.3 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole vaikutusta valtiontalouteen eikä muitakaan vähäistä merkittävämpiä taloudellisia vaikutuksia.

4.4 Vaikutukset hallintoon

Esitykseen sisältyvän sopimuksen ja lain hyväksymisestä ei aiheudu hallintoa koskevia muutosvelvoitteita tai -tarpeita.

5 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä ulkoasiainministeriössä. Sopimuksen valmisteluun ja neuvotteluihin on osallistunut edustajia ulkoasiainministeriöstä, oikeusministeriöstä, puolustusministeriöstä sekä kauppa- ja teollisuusministeriöstä.

Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, puolustusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, suojelupoliisilta, pääesikunnalta sekä Teollisuus- ja työnantajat ry:ltä. Lausunnoissa on puollettu sopimuksen pikaista hyväksymistä ja sen voimaansaattamista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. Sopimuksen tarkoitus ja soveltamisala. Artiklassa määritellään sopimuksen tarkoituksiksi suojata Suomen ja Italian kesken välitetyt turvallisuusluokitellut tiedot. Suojaamista koskeva yleisvelvoite on ilmaistu sopimuksen 3 artiklan 1 kappaleessa, jonka mukaan sopimuspuolet sitoutuvat suojaamaan toisilleen toimittamansa turvallisuusluokittelun aineiston samalla tasolla kuin mitä ne suojaavat oman, vastaavaan turvallisuusluokkaan luokitellun kansallisen tietoineistonsa.

Sopimuksen 1 artiklan 1 kappaleessa määritellään ne toiminnot, joihin sopimusta sovelletaan. Näitä ovat kansainväliset asiat, puolustus-, turvallisuus- tai poliisiasiat tai muut kansallista etua koskevat asiat sekä teollisuusasiat. Rajaturvallisuuden ylläpitämisen katsotaan sisältyvän edellä mainittuihin asioihin. Sopimusta sovelletaan siten vain sellaisten tietojen välittämiseen, jotka koskevat edellä mainittuja toimintoja ja jotka toisessa sopimusvaltiossa on varustettu erityisellä turvallisuusluokkamerkinnällä.

Sopimusta sovelletaan myös, milloin osapuolena on yksityinen yritys tai yhteisö hankkeessa, jonka toteuttaminen edellyttää viranomaisvalvotun turvallisuusluokitellun tiedon ja materiaalin hyödyntämistä.

Sopimuksella ei ole 1 artiklan 2 kappaleen mukaan vaikutusta kummankaan sopimuspuolen muista kansainvälisistä sopimuksista aiheutuviin sitoumuksiin, eikä sopimusta saa käyttää kolmansien valtioiden etujen vastaisesti.

2 artikla. Määritelmät. Artiklassa määritellään sopimuksen soveltamisen kannalta keskeiset käsitteet.

Artiklan a kohdassa on turvallisuusluokitellun tiedon määritelmä. Sopimus koskee muodosta, luonteesta tai välitystavasta riippumatta sellaista tietoa, asiakirjaa tai aineistoa, jolle kansallisen lain mukaisella merkinnällä on määritelty turvallisuusluokka.

Artiklan b kohdan mukaan turvallisuusluokittelulla tarkoitetaan kansallisen lain mu-

kaista merkintää, josta ilmenee turvallisuusluokitellun tiedon suojaamisen taso.

Artiklan c kohdan mukaan turvallisuusluokalla tarkoitetaan kansallisen lain mukaista luokkaa, joka kuvaa turvallisuusluokitellun tiedon tärkeyttä ja sen suojaamisen tasoa.

Artiklan d kohta määrittelee hankkijaksi tai alihankkijaksi valtion toimielimen tai sopimuspuolen lainkäyttövallan piiriin kuuluvan oikeustoimikelpoisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön tai turvallisuusluokitellun sopimuksen osapuolen.

Artiklan e kohta määrittelee turvallisuusluokitelluksi sopimukseksi tavaran toimitusta, tehtävän suorittamista tai palvelun tarjoamista koskevan sopimuksen, jonka täyttäminen edellyttää pääsyä turvallisuusluokitellun tietoon tai turvallisuusluokitellun tiedon luomista. Kohta on sopusoinnussa kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 2 §:n 3 kohdan kanssa.

Artiklan f kohdan perusteella turvallisuusrikkomuksella tarkoitetaan kansallisen lain vastaisen teon tai laiminlyönnin seurausta, joka saattaa uhata tai vaarantaa turvallisuusluokitellun tiedon suojausta.

Artiklan g kohdassa määritellään turvallisuuden vaarantuminen tilanteeksi, jossa turvallisuusluokiteltu tieto on kokonaan tai osittain joutunut sellaisten henkilöiden haltuun, joilla ei ole oikeutusta tietoon pääsyyn.

Artiklan h kohdan mukaan henkilöturvallisuusselvitykseen perustuvalla todistuksella tarkoitetaan toimivaltaisen viranomaisen kansallisen lain mukaisesti antamaa myönteistä ratkaisua henkilön luotettavuudesta.

Artiklan i kohdan mukaan yhteisöturvallisuusselvitykseen perustuvalla todistuksella tarkoitetaan toimivaltaisen turvallisuusviranomaisen kansallisen lain mukaisesti antamaa myönteistä ratkaisua valtion toimielimen tai julkisen tai yksityisen oikeushenkilön kyvystä suojata hallussaan pitämänsä turvallisuusluokiteltua tietoa.

Artiklan j kohdassa määritellään tiedonsaantitarpeeksi periaate, jonka mukaan henkilölle voidaan myöntää pääsy turvallisuusluokiteltuun tietoon vain virkavelvollisuuden tai työtehtävän perusteella. Määritelmä vas-

taa kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 6 §:n 3 kohtaa.

Artiklan k kohdassa määritellään toimivaltaiseksi turvallisuusviranomaiseksi kansallinen turvallisuusviranomainen, määrätty turvallisuusviranomainen tai muu toimielin, joka kansallisen lain mukaan on vastuussa sopimuksen toimeenpanosta.

Artiklan l kohdan mukaan yritysturvallisuudella tarkoitetaan hankintasopimusneuvottelujen tai turvallisuusluokiteltujen sopimusten yhteydessä toteutettavia suojaustoimenpiteitä turvallisuusluokitellun tiedon vaarantumisen estämiseksi.

Artiklan m kohdassa määritellään lähettäjäksi sopimuspuolen tai sopimuspuolen toimivaltaan kuuluva valtiotoimielin tai luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka lähettää turvallisuusluokiteltua tietoa.

Artiklan n kohdassa määritellään vastaanottajaksi sopimuspuolen tai sopimuspuolen toimivaltaan kuuluva valtiotoimielin tai luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolle lähetetään turvallisuusluokiteltua tietoa.

Artiklan o kohdan mukaan kansallinen laki tarkoittaa sopimuspuolen lakeja, alemmanasteisia säädöksiä sekä virallismääräyksiä ja viranomaisten ohjeita.

3 artikla. Toimenpiteet turvallisuusluokitellun tiedon suojaamiseksi.

Artikla sisältää keskeiset vastavuoroista suojaamista koskevat velvoitteet.

Artiklan 1 kappaleessa velvoitetaan sopimuspuolet antamaan sopimuksessa tarkoitetulle turvallisuusluokitellulle tiedolle sama suoja, jonka ne antavat omalle vastaavaan turvallisuusluokkaan kuuluvalla tiedolleen. Merkitsemisvelvoitteesta säädetään kansainvälisistä tietoturvalvelvoitteista annetun lain 8 §:ssä.

Artiklan 2 kappale koskee vastaanottavan sopimuspuolen velvollisuutta säilyttää vastaanottamansa tiedon turvallisuusluokitusmerkintä. Vastaanottavan sopimuspuolen turvallisuusviranomaisella on oikeus muuttaa merkintää tai peruuttaa se vain lähettävän sopimuspuolen toimivaltaisen turvallisuusviranomaisen pyynnöstä. Samassa kappaleessa todetaan myös, että vastaanottavan sopimuspuolen turvallisuusviranomaisella on oikeus pyytää turvallisuusluokituksen muutosta tai sen peruuttamista. Kohta on tärkeä silloin,

kun suomalaiselta viranomaiselta pyydetään tietoja turvallisuusluokitellusta asiakirjasta. Viranomaisen on julkisuuslain 17 §:n säännösten mukaan katsottava, ettei tiedonsaantia rajoiteta enempää kuin suojattavan edun vuoksi on tarpeen. Jos pyydetyn asiakirjan turvallisuusluokitukselle ei Suomessa näytäisi esimerkiksi ajan kulumisen vuoksi enää olevan perusteita, viranomaisen olisi otettava yhteys Italian turvallisuusviranomaiseen ja pyytää tätä harkitsemaan, olisiko turvallisuusluokituksen tarkistamiseen Italian kanalta mahdollista.

Artiklan 3 kappaleessa määrätään, että turvallisuusluokkaan ERITTÄIN SALAINEN/SEGRETISSIMO kuuluvaa tietoa voidaan kääntää ja kopioida vain lähettäjän luvalla. Kansalliset säännökset velvoitteen toteuttamisesta voidaan tarvittaessa säätää kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 9 §:n nojalla.

Artiklan 4 kappale velvoittaa vastaanottajan tuhoamaan turvallisuusluokkaan SALAINEN/SEGRETO ja LUOTTAMUKSELLINEN/RISERVATISSIMO kuuluvan tiedon kansallisen lain mukaisesti tiedon vanhennuttua. Turvallisuusluokkaan ERITTÄIN SALAINEN/SEGRETISSIMO kuuluva tieto sitä vastoin on palautettava lähettäjälle, kun sitä ei kansallinen laki huomioiden enää katsota tarpeelliseksi tai tiedon voimassaoloaika on umpeutunut.

Artiklan 5 kappale velvoittaa vastaanottajan tuhoamaan turvallisuusluokitellun tiedon sellaisessa kriisitilanteessa, jossa tiedon turvallisuutta ei voida taata.

Kappale 6 koskee henkilöturvallisuutta. Sen mukaan pääsy turvallisuusluokiteltuun tietoon voidaan myöntää vain, jos henkilöllä on perusteltu tiedonsaantitarve. Pääsy turvallisuusluokkaan LUOTTAMUKSELLINEN/RISERVATISSIMO tai tätä korkeamman luokkaan kuuluvaan tietoon voidaan antaa vain henkilölle, josta on tehty henkilöturvallisuusselvitys. Määräys on sopusoinnussa kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 6 §:n 3 momentin kanssa, jossa sallitaan tietoaaineistoon pääsy vain niille henkilöille, jotka tarvitsevat tietoja tehtävänsä hoitamiseen. Kansainvälisen tietoturvallisuusvelvoitteen edellyttämä henkilöiden luotettavuuden varmistaminen toteutetaan Suo-

nessa turvallisuus selvityksistä annetun lain sekä kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 11 §:n mukaisesti. Henkilöturvallisuus selvityksen laatii pääesikunta silloin, kun kysymys on puolustushallintoon liittyvästä asiasta, muutoin suojelupoliisi.

Kappaleessa 7 on kielto luovuttaa turvallisuusluokiteltuja tietoja kansainväliselle järjestölle, kolmansien valtioiden virkamiehille tai oikeushenkilöille taikka kolmansien valtioiden kansalaisille ilman lähettävän sopimuspuolen turvallisuusviranomaisen ennakolta antamaa kirjallista suostumusta. Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 6 §:n 1 momentissa on salassapitovelvollisuutta koskeva erityissäännös, jonka mukaan kansainvälisen tietoturvallisuus sopimuksen mukaisesti turvallisuusluokiteltu tieto on pidettävä salassa.

Kappale 8 velvoittaa sopimuspuolet huolehtimaan henkilö- ja yhteisöturvallisuus selvitysten asianmukaisuudesta.

Kappaleen 9 mukaan turvallisuusluokiteltua tietoa voidaan luovuttaa kolmannelle osapuolelle vain lähettäjän luvalla.

Kappaleessa 10 määrätään turvallisuusluokitellun tiedon käyttötarkoitukseksi vain se, jota varten se on lähetetty.

4 artikla. Turvallisuusluokat.

Artiklan 1 kappaleessa määritellään luovutettavaan turvallisuusluokiteltuun tietoon sovellettavat turvallisuusluokat Suomessa ja Italiassa.

Artiklan 2 kappaleessa määritellään, miten turvallisuusluokituksen tasot vastaavat toisiinsa. Turvallisuusluokkia on kummassakin valtiossa neljä.

Korkein, ankarimpia tietoturvallisuustoimenpiteitä vaativa luokka on ”ERITTÄIN SALAINEN” (SEGRETISSIMO). Suomessa tähän luokkaan luetaan kuuluviksi tiedot, joiden luvaton ilmitulo voi aiheuttaa erittäin suurta vahinkoa maanpuolustukselle, turvallisuudelle, kansainvälisille suhteille tai muille yleisille eduille. Suomen kansainvälisiä suhteita suojaavat julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, maanpuolustusta momentin 10 kohta ja turvallisuutta momentin 5, 8 ja 9 kohdat. Muita määritelmässä tarkoitettuja yleisiä etuja voivat olla esimerkiksi valtionjohdon ja valtiovieraiden sekä tietojärjestelmien turvallisuusjärjestelyjen suojaami-

nen (24 § 1 mom. 7 kohta) sekä kansantalouden toimivuus (24 § 1 mom. 11 ja 12 kohta).

Toiseksi korkein turvallisuusluokka on ”SALAINEN” (SEGRETO). Tähän kuuluvat Suomessa tiedot, joiden luvaton ilmitulo voi aiheuttaa merkittävää vahinkoa maanpuolustukselle, turvallisuudelle, kansainvälisille suhteille tai muille yleisille eduille.

Kolmanneksi korkein turvallisuusluokka on ”LUOTTAMUKSELLINEN” (RISERVATISSIMO), jolla tarkoitetaan Suomessa tietoja, joiden luvaton ilmitulo voi aiheuttaa vahinkoa maanpuolustukselle, turvallisuudelle, kansainvälisille suhteille tai muille yleisille eduille.

Neljänteen asiakirjaluokkaan ”KÄYTTÖ RAJOITETTU” (RISERVATO) kuuluvat tiedot, joiden luvaton ilmitulo voi aiheuttaa haittaa yleisille eduille tai heikentää viranomaisen toimintaedellytyksiä.

5 artikla. Turvallisuus selvitysten perusteella annettavat todistukset.

Artiklan mukaan sopimuspuolet takaavat, että henkilöstä, joilla on tarve päästä LUOTTAMUKSELLINEN/RISERVATISSIMO tai tätä korkeamman turvallisuusluokan tietoihin, on olemassa asianmukainen henkilöllisyysturvallisuus selvitys, joka varmistaa hänen luotettavuutensa. Sopimuspuolet tunnustavat vastavuoroisesti toistensa henkilö- ja yhteisöturvallisuus selvityksistä antamat todistukset, antavat pyynnöstä apua toisilleen henkilö- ja yhteisöturvallisuus selvitysten teossa sekä ilmoittavat toisilleen todistusten mahdollisista peruutuksista tai tasonalennuksista. Määräys on sopusoinnussa kansainvälisen tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 6 §:n 3 momentin kanssa, jossa sallitaan tietoineistoon pääsy vain niille henkilöille, jotka tarvitsevat tietoja tehtävänsä hoitamiseen. Kansainvälisen tietoturvallisuusvelvoitteen edellyttämä henkilöiden luotettavuuden varmistaminen toteutetaan Suomessa turvallisuus selvityksistä annetun lain sekä kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 11 §:n mukaisesti. Henkilöturvallisuus selvityksen laatii pääesikunta silloin, kun kysymys on puolustushallintoon liittyvästä asiasta, muutoin suojelupoliisi. Yhteisöturvallisuus selvityksen tekee aina pääesikunta.

6 Artikla. Toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset.

Artiklan 1 kappaleessa nimetään kummankin sopimuspuolen sopimuksen yleisestä toimeenpanosta vastaavat turvallisuusviranomaiset. Sopimuspuolet sitoutuvat tiedottamaan toisilleen kulloisistakin turvallisuusviranomaisia koskevista muutoksista sekä ilmoittamaan toisilleen mahdolliset muut turvallisuusviranomaiset, joilla saattaa olla sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. Suomessa kansallisena turvallisuusviranomaisena (National Security Authority, NSA) toimii kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain mukaan ulkoasiainministeriö, missä tehtävää hoitaa turvallisuusyksikkö. Italian kansallinen turvallisuusviranomainen on ministerineuvosto. Suomessa nimettyjä turvallisuusviranomaisia (Designated Security Authority/DSA) ovat kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 4 § mukaisesti pääesikunta, suojelupoliisi sekä puolustusministeriö. Italiassa ei ole määrättyjä turvallisuusviranomaisia.

Artiklan 2 kappale velvoittaa toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset antamaan toisilleen pyynnöstä tietoja turvallisuusjärjestelyistään ja -menettelyistään turvallisuusstandardien yhdenmukaistamiseksi.

Artiklan 3 kappaleen mukaan turvallisuusviranomaiset voivat neuvotella keskenään läheisen yhteistyön varmistamiseksi.

7 artikla. Vierailut

Artikla sisältää määräykset niistä menettelytavoista, joita noudatetaan järjestettäessä sopimuspuolen edustajille vierailut toisen sopimuspuolen sellaisiin toimitiloihin, joissa turvallisuusluokiteltua tietoa kehitetään, käsitellään, tuotetaan tai varastoidaan taikka turvallisuusluokiteltuja hankkeita toteutetaan. Sopimuspuolen edustajien vierailut ovat osa tämän sopimuksen mukaista hankeyhteistyötä, mutta niillä voidaan myös pyrkiä varmistamaan turvallisuusluokiteltujen tietojen asianmukaisen suojaamisen edellyttämän tilaturvallisuuden toteutuminen.

Artiklan 1 kappaleen mukaan vierailun toteuttaminen edellyttää aina vastaanottavan sopimuspuolen turvallisuusviranomaisen ennakolta antamaa kirjallista lupaa.

Artiklan 2 kappaleessa on tarkemmat määräykset tiedoista, jotka on sisällytettävä vierailupyyntöön.

Artiklan 3 kappaleen mukaan toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset tulevat kehittämään vierailukäytäntöjä ja sopimaan niistä keskenään.

Artiklan 4 kappaleessa velvoitetaan vierailijat noudattamaan isäntävaltion turvallisuusmääräyksiä. Lisäksi siinä todetaan, että vierailijoille vierailun yhteydessä luovutettu turvallisuusluokiteltu tieto lähetettävälle sopimuspuolelle luovutetuksi tiedoksi.

Vierailujen toteuttamiseen liittyvät säännökset ovat kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 18 §:ssä.

8 artikla. Yritysturvallisuus

Artikla sisältää määräykset niistä tilanteita varten, joissa toinen sopimuspuoli tekee taikka antaa luvan oman lainkäyttövaltansa piiriin kuuluvalla hankintasopimusosapuolelle tehdä turvallisuusluokitellun sopimuksen toisen sopimuspuolen alueella.

Artiklan 1 kappaleen mukaan turvallisuusluokitellun tiedon suojaamisesta on vastuussa se sopimuspuoli, jonka alueella hankintasopimus on pantava täytäntöön.

Artiklan 2 kappale sisältää määräykset tarpeellisten henkilö- ja yhteisöturvallisuusselvitysten toimittamisesta hankintasopimuksen tekemälle tai tekemiseen luvan antavalle sopimuspuolelle.

Artiklan 3 kappale määrittelee alihankintasopimusten luvanvaraisuuden sekä rinnastaa alihankkijat hankkijoihin tietoturvallisuusvaatimusten osalta.

Artiklan 4 kappaleessa edellytetään toimivaltaisten turvallisuusviranomaisen kehittävän yritysturvallisuuteen liittyviä menettelytapoja niistä keskenään sopien.

Turvallisuusluokiteltuja sopimuksia koskevat kansalliset säännökset sisältyvät kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 1 § 2 momenttiin (soveltaminen elinkeinonharjoittajaan), 2 §:n 2 kohtaan (erityis-suojattava tietoaaineisto), 7 §:ään (vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto) sekä 12 (yhteisöturvallisuusselvitys) ja 13 §:ään. Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 13 §:ssä on säännökset hankintaosapuolen antamasta sitoumuksesta turvallisuustoimenpiteiden suorittamiseen. Kansallinen sääntely vastaa sopimusvelvoitteen vaatimuksia. Velvoitteen täyttämiseksi tarpeellisesta suomalaisen viranomaisen tietojenanto-

oikeudesta säädetään kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 17 §:ssä.

9 artikla. Turvallisuusluokitellun tiedon välittäminen.

Artikla sisältää määräykset menettelyistä siirrettäessä turvallisuusluokiteltuja tietoja sopimuspuolen kesken. Tietojensiirtomenetelmät riippuvat siitä, mikä tiedon turvallisuusluokka on. Turvallisuusluokkaan "ERITTÄIN SALAINEN" (SEGRETISSIMO) kuuluvaa tietoa välitetään 1 kappaleen mukaan ainoastaan virallisia hallitusten välisiä kanavia pitkin. Niin ikään turvallisuusluokkiin "SALAINEN" (SEGRETISSIMO) tai "LUOTTAMUKSELLINEN" (RISERVATISSIMO) kuuluvaa tietoa välitetään 2 kappaleen mukaan virallisia hallitusten välisiä kanavia pitkin, mutta kiireellisissä tapauksissa ja toimivaltaisten turvallisuusviranomaisten luvalla muitakin kanavia pitkin. Turvallisuusluokkaan "KÄYTTÖ RAJOITETTU" (RISERVATO) kuuluvaa tietoa voidaan välittää 5 kappaleen myös postitse tai kuljetuspalvelun kautta.

Turvallisuusluokkiin "SALAINEN" (SERGRETO) ja "LUOTTAMUKSELLINEN" (RISERVATISSIMO) kuuluvaa tietoa voidaan välittää sähköisesti täysin salattuna toimivaltaisten turvallisuusviranomaisten yhdessä hyväksymiä salaamenetelmiä tai -laitteita käyttäen. Suurien lähetyserien toimitustavoista sopivat toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset tapauskohtaisesti.

10 artikla. Turvallisuusrikkomus

Artiklan 1 kappaleessa veloitetaan se sopimuspuoli, jonka alueella turvallisuuden vaarantuminen tapahtui, ilmoittamaan asiasta välittömästi toiselle sopimuspuolelle sekä tutkimaan tapauksen kansallisten lakien puitteissa. Kyseisen sopimuspuolen on myös 3 kappaleessa määrätyn mukaisesti pyrittävä rajoittamaan syntynyt vahinko ja estämään sen uusiutuminen. Toisen sopimuspuolen viranomaiset voivat antaa pyynnöstä apua tutkinnassa. Turvallisuusrikkomuksen tapahtuessa kolmannen valtion alueella vastuu 1 kappaleessa mainituista toimenpiteistä kuuluu mahdollisuuksien mukaan lähettäjävaltiolle (10 artikla 2 kappale).

Artiklan tarkoittamien velvoitteiden täytäntöön panemiseksi tarpeelliset säännökset si-

sältyvät kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 19 §:ään.

11 artikla. Erimielisyyksien ratkaiseminen

Artiklan mukaan kaikki sopimuksen tulkin-
taan tai soveltamiseen liittyvät sopimuspuol-
ten väliset riidat ratkaistaan yksinomaan so-
pimuspuolten välisissä neuvotteluissa.

12 artikla. Taloudelliset määräykset

Artiklan mukaan kumpikin sopimuspuoli
vastaa itse omista sopimuksen täytäntöön-
panosta aiheutuneista kustannuksistaan.

13 artikla. Loppumääräykset.

Artiklassa on sopimuksen voimaantuloa,
muuttamista ja irtisanomista koskevat mää-
räykset. Sopimus on voimassa toistaiseksi ja
sitä voidaan muuttaa sopimuspuolten yhtei-
sestä sopimuksesta. Artiklan 3 kappale vel-
voittaa sopimuspuolia ilmoittamaan viipy-
mättä toisilleen kaikista niistä kansallisen
lain muutoksista, joilla voi olla vaikutusta
sopimuksen soveltamiseen tai joista voi ai-
heutua sopimukseen muutostarpeita.

Artiklan 4 kappaleen mukaan, että sopi-
muksen voimaantullessa Suomen ja Italian
välillä 9 päivänä maaliskuuta 1993 tehty tur-
vallisuusluokitellun tiedon suojaamista kos-
keva yhteisymmärryspöytäkirja lakkaa ole-
masta voimassa.

2 Lakiehdotuksen perustelut

Suomen perustuslain 95 §:ssä edellytetään,
että kansainvälisen veloitteen lainsäädännön
alaan kuuluvat määräykset saatetaan valtion-
sisäisesti voimaan erityisellä voimaansaatta-
mislailla. Tällaiset määräykset tulee saattaa
voimaan lailla myös silloin, kun veloitteen
johdosta ei ole tarpeen tarkistaa kansallisen
lainsäädännön aineellista sisältöä. Koska
Suomen ja Italian välisen turvallisuussopi-
muksen velvoitteiden toteuttamiseksi ei ai-
neellista lainsäädäntöä ole tarpeen muuttaa,
esitys sisältää vain ehdotuksen blankettilai-
ksi.

1 §. Lakiehdotuksen 1 §:n säännöksellä
saatettaisiin voimaan sopimuksen lainsääd-
ännön alaan kuuluvat määräykset. Lainsääd-
ännön alaan kuuluvia määräyksiä seloste-
taan jäljempänä eduskunnan suostumuksen
tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Lain voimaantulosta säädetäisiin tasavallan presidentin asetuksella. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

3 Voimaantulo

Suomen ja Italian välisen sopimuksen 13 artiklan 1 kappaleen mukaan kumpikin sopimuspuoli ilmoittaa toiselle sopimuspuolelle, kun sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansallisen lainsäädännön mukaiset vaatimukset on saatettu päätökseen. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä jälkimmäisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

Sopimuksen voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos se koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoituksesta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla tai jos määräyksessä tarkoitusta asiasta on jo voimassa lain säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (kts. esimerkiksi PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Edellä mainituilla perusteilla esitykseen sisältyvässä sopimuksessa on lukuisia eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä. Sopimuksen 1 artiklassa määritellään sopimuksen tarkoitus ja soveltamisala. Sopimuksen 2 artiklassa määritellään puolestaan, mitä tarkoitetaan turvallisuusluokitellulla tiedolla ja turvallisuusluokitelluilla sopimuksilla. Koska nämä sopimusmääräykset vaikuttavat joko suoraan tai välillisesti sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten määräysten tulkintaan ja soveltamiseen, ne edellyttävät eduskunnan hyväksymistä (PeVL 6/2001 vp).

Sopimuksen 3 artiklassa määrätään sopimuksen soveltamisalan piiriin kuuluvan turvallisuusluokitellun tiedon suojaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä, jotka rajoittavat turvallisuusluokitellun tiedon välittämistä, käyttämistä ja pääsyä siihen. Artiklan 1 kappaleessa asetetaan vastaanottavalle sopimuspuolelle velvollisuus ryhtyä kansallisen lakinsa mukaan kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin sopimuksen kattaman turvallisuusluokitellun tiedon suojaamiseksi. Lisäksi siinä asetetaan vastaanottavalle sopimuspuolelle velvollisuus antaa vastaanotetulle turvallisuusluokitellulle tiedolle sama suoja kuin omalle vastaavaan turvallisuusluokkaan kuuluvalla tiedolla. Tämä edellyttää muun muassa sitä, että vastaanottava sopimuspuoli merkitsee saamansa turvallisuusluokitellun tiedon vastaavalla kansallisella turvallisuusluokkaa ilmaisevalla merkinnällä. Artiklan 2 kappale sisältää määräykset turvallisuusluokituksen muuttamisesta tai peruuttamisesta. Artiklan 3-5 kappaleessa on määräykset turvallisuusluokitellun tiedon kääntämisestä, kopiointia ja hävittämistä koskevista seikoista. Artiklan 6 kappaleessa on ilmaistu turvallisuusluokiteltua tietoa saavia henkilöitä koskeva rajoitus. Turvallisuusluokiteltua tietoa saa luovuttaa ainoastaan henkilöille, joilla on työnsä tai tietyn tehtävänsä suorittamiseksi tiedonsaantitarve. Artiklan 7 ja 9 kappaleen mukaan vastaanottavan sopimuspuolen on pääsäännön mukaan pidettävä turvallisuusluokiteltu tieto salassa, ellei lähettävä sopimuspuoli toisin ilmoita. Artiklan 8 kappaleessa veloitetaan sopimuspuolet toimeenpanemaan asianmukaiset toimitilojen turvallisuustarkastukset ja henkilöturvallisuusselvi-

tykset. Artiklan 10 kappaleessa puolestaan on ilmaistu turvallisuusluokiteltua tietoa koskeva käyttörajoitus.

Suomessa viranomaisten asiakirjojen julkisuus on pääsääntö. Jokaisella on perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan oikeus saada tieto viranomaisen julkisesta asiakirjasta. Tätä oikeutta voidaan rajoittaa välttämättömistä syistä vain lailla. Yleisesti sovellettavat säännökset salassapito- ja luokitusmerkinnästä on säädetty julkisuuslain 25 §:ssä. Lain 25 §:n mukaan salassa pidettävään viranomaisen asiakirjaan on tehtävä merkintä asiakirjan salassa pitämisestä, kun tällainen asiakirja annetaan asianosaiselle ja kun asiakirja on pidettävä salassa toisen tai yleisen edun vuoksi. Muihin salaisiin asiakirjoihin tehtävä merkintä on harkinnanvarainen. Julkisuuslain säännöksistä poiketen kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan erityissuojattava tietoaineisto on pidettävä salassa. Lisäksi samaisen lain 8 §:ssä on säännökset turvallisuusluokan merkitsemisestä erityissuojattavaan tietoaineistoon. Sen mukaisesti erityissuojattavaan tietoaineistoon on julkisuuslain säännöksistä riippumatta tehtävä kansainvälisessä tietoturvallisuusvelvoitteessa määritelty merkintä sen osoittamiseksi, millaisia tietoturvallisuusvaatimuksia käsittelyssä on noudatettava. Sopimusmääräykset asettavat näin ollen Suomen lainsäädäntöä tiukemmat vaatimukset turvallisuusluokitellun tiedon merkitsemiselle. Edellä mainittuja sopimusmääräyksiä vastaavat velvoitteet paitsi tietojen salassapitovelvoitteesta myös niiden käytöstä ja käsittelystä, vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta sekä tilojen turvallisuusvaatimuksista ja henkilö- ja yhteisöturvallisuus selvityksistä sisältyvät kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 3 lukuun.

Sopimuksen 5 artiklassa määrätään sopimuspuolten velvollisuudesta teettää asianmukainen turvallisuus selvitys henkilöistä, joilla on tai saattaa olla pääsy sopimuksessa tarkoitettuun turvallisuusluokiteltuun tietoon. Turvallisuus selvitysten laadinnassa on otettava huomioon perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetty yksityiselämän suoja ja velvollisuus säätää henkilötietojen suojasta lailla. Suomessa turvallisuus selvityksen kohteena

olevista henkilöistä sekä selvityksessä sovellettavasta menettelystä on säädetty turvallisuus selvityksistä annetussa laissa.

Sopimuksen 6 artiklassa määritellään Suomen kansalliseksi turvallisuusviranomaiseksi ulkoasiainministeriö. Sopimus määräys vastaa kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 4 §:n 1 momenttia. Määräys on siten toteava, eikä sen siten ole katsottava edellyttävän eduskunnan hyväksymistä.

Sopimuksen 7 artiklassa on määräykset sopimuspuolen velvollisuudesta sallia toisen sopimuspuolen tai toisen sopimuspuolen alueella toimivien tilausten saajien edustajien vierailut sopimuspuolen omiin julkisiin virastoihin ja laitoksiin sekä toisen sopimuspuolen alueella toimipaikkaansa pitävien tilauksen saajien toimitiloihin. Sopimuspuolen edustajien vierailuiden tarkoituksena on varmistaa sopimuksen tarkoituksen toteuttaminen turvallisuusluokiteltujen tietojen asianmukaiseksi suojaamiseksi. Tähän vierailuoikeuteen ei sisälly sellaista julkista vallan käyttöä ja tarkastusoikeutta, joka olisi ristiriidassa perustuslain kanssa (PeVL 179/1997). Sopimus määräys luo välillisesti myös yksityisille tilausten saajille velvollisuuden sallia vierailut omiin toimitiloihinsa. Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 18 §:ssä on vastaavat säännökset sopimus määräyksen täytäntöönpanoon liittyvistä seikoista.

Sopimuksen 8 artiklassa on määräykset yritysturvallisuudesta. Yhteisöturvallisuus selvitystä koskevat säännökset sisältyvät kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 12 ja 13 §:ään.

Sopimuksen 9 artiklassa on määräykset turvallisuusluokitellun tiedon välittämisestä Turvallisuusluokkaa vastaavista käsittelyvaatimuksista on säädetty kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 9 §:ssä. Erityissuojattavan tietoaineiston käsittelyssä noudatettavista eri turvallisuusluokkia vastaavista turvallisuustoimenpiteistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Sopimuksen 10 artiklassa edellytetään, että sopimuspuolet ilmoittavat välittömästi toisilleen, jos turvallisuusluokitellun tiedon suoja on rikottu, taikka tällaiseen tietoon on kohdistunut muu artiklassa mainittu loukkaus. Sopimuspuolten on lisäksi tutkittava turvalli-

suusluokitellun tiedon suojaamista koskevien säännösten rikkominen sekä ryhdyttävä toimenpiteisiin vastaavanlaisten rikkomusten ennalta ehkäisemiseksi. Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 19 §:ssä säädetään kansallisen turvallisuusviranomaiselle kuuluvista velvoitteista sopimusmääräyksissä tarkoitetuissa tilanteissa.

4.2 Käsittelyjärjestys

Käsittelyjärjestyksen kannalta merkityksellisiä sopimusmääräyksiä sisältyy sopimuksen 3 artiklaan, joka asettaa rajoituksia turvallisuusluokitellun tiedon tai materiaalin julkisuudelle. Sopimusmääräys on merkityksellinen perustuslain 12 §:n 2 momentin suojaaman, julkisuusperiaatteelle rakentuvan tiedonsaantioikeuden kannalta. Tätä tiedonsaantioikeutta saa rajoittaa vain lailla ja vain välttämättömistä syistä. Tällaisena välttämättömänä syynä voidaan pitää sen turvaamista, että Suomi ja suomalaiset yritykset voivat osallistua sellaisiin kansainvälisiin sekä Suomen ja Italian kahdenkeskisiin toimintoihin ja hankkeisiin, joiden toteuttaminen edellyttää arkaluonteisen salassa pidettävien tietojen vaihtoa. Salassapitoa koskeva erityis-

säännös on otettu kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 6 §:ään.

Suomen ja Italian välillä turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta tehtyyn sopimukseen ei voida katsoa sisältyvän sellaisia määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa ja 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hallituksen näkemyksen mukaan sopimus voitaisiin näin ollen hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen lainsäädännön alaan kuuluvien sopimusmääräysten voimaansaattamiseksi tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Roomassa 12 päivänä kesäkuuta 2007 Suomen tasavallan ja Italian tasavallan välillä turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Italian kanssa turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Roomassa 12 päivänä kesäkuuta 2007 Suomen tasavallan ja Italian tasavallan välillä turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat

lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Ilkka Kanerva*

SOPIMUS

Suomen tasavallan hallituksen ja Italian tasavallan hallituksen välillä turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta

Suomen tasavallan hallitus ja Italian tasavallan hallitus, jäljempänä "sopimuspuolet", jotka haluavat suojata välillään suoraan tai muiden valtion toimielinten tai toimivaltaansa kuuluvien julkisoikeudellisten tai yksityisoikeudellisten oikeushenkilöiden kautta välitettävän turvallisuusluokitellun tiedon, ovat tehneet seuraavan sopimuksen:

1 artikla

Sopimuksen tarkoitus ja soveltamisala

1. Tämän sopimuksen tarkoituksena on suojata turvallisuusluokiteltua tietoa, jonka toinen sopimuspuoli on toimittanut toiselle sopimuspuolelle kansainvälisissä asioissa, puolustus-, turvallisuus- tai poliisiasioissa taikka muissa kansallista etua koskevissa asioissa tai teollisuusasioissa, tai joka on välitetty turvallisuusluokiteltujen sopimusten toimeenpanon taikka valmistelun yhteydessä, tai joka on muutoin syntynyt tai laadittu tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan toiminnan yhteydessä.

2. Tällä sopimuksella ei ole vaikutusta kummankaan sopimuspuolen muista kansainvälisistä sopimuksista aiheutuviin sitoumuksiin eikä sitä saa käyttää kolmansien valtioiden etujen, turvallisuuden tai alueellisen koskemattomuuden vastaisesti.

2 artikla

Määritelmät

1. Tässä sopimuksessa:

a. **Turvallisuusluokitellulla tiedolla tarkoitetaan:**

Muodosta, luonteesta tai välitystavasta riippumatta sellaista tietoa, asiakirjaa tai aineistoa, jolle on määritetty turvallisuusluokka ja johon on tehty kansallisen lain mukainen merkintä sen varmistamiseksi, että tieto,

asiakirja tai aineisto suojataan asianmukaisesti.

b. **Turvallisuusluokittelulla tarkoitetaan:**

Kansallisen lain mukaista merkintää, josta ilmenee turvallisuusluokitellun tiedon suojaamisen taso.

c. **Turvallisuusluokalla tarkoitetaan:**

Kansallisen lain mukaista luokkaa, joka kuvaa turvallisuusluokitellun tiedon tärkeyttä ja sen suojaamisen tasoa.

d. **Hankkijalla tai alihankkijalla tarkoitetaan:**

Valtion toimielintä tai sopimuspuolen lainkäyttövallan piiriin kuuluvaa oikeustoimikelpoista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai turvallisuusluokitellun sopimuksen osapuolta.

e. **Turvallisuusluokitellulla sopimuksella tarkoitetaan:**

Tavarantoimitusta, tehtävän suorittamista tai palvelun tarjoamista koskevaa sopimusta, jonka täyttäminen edellyttää pääsyä turvallisuusluokiteltuun tietoon tai turvallisuusluokitellun tiedon luomista.

f. **Turvallisuusrikkomuksella tarkoitetaan:**

Kansallisen lain vastaisen teon tai laiminlyönnin seurausta, joka saattaa uhata tai vaarantaa turvallisuusluokitellun tiedon suojausta.

g. **Turvallisuuden vaarantumisella tarkoitetaan:**

Tilannetta, jossa turvallisuusluokiteltu tieto on kokonaan tai osittain joutunut asiattomien henkilöiden haltuun eli sellaisten henkilöiden haltuun, joista joko ei ole tehty asianmukaista henkilöturvallisuusselvitystä tai joilla ei ole perusteltua tiedonsaantitarvetta, tai tilannetta, jossa tällainen tapahtuma on todennäköisesti sattunut.

h. **Henkilöturvallisuusselvitykseen perustuvalla todistuksella tarkoitetaan:**

Toimivaltaisen turvallisuusviranomaisen antamaa myönteistä ratkaisua menettelyssä, jossa arvioidaan henkilön lojaaluisuutta ja luotettavuutta.

tavuus ja todetaan muiden kansallisessa laisassa asetettujen edellytysten täyttyminen.

i. Yhteisöturvallisuusselvitykseen perustuvalla todistuksella tarkoitetaan:

Toimivaltaisen turvallisuusviranomaisen antamaa myönteistä ratkaisua, jolla vahvistetaan valtion toimielimen tai julkisen tai yksityisen oikeushenkilön kyky pitää turvallisuusluokiteltua tietoa hallussaan ja suojata sitä kansallisen lain mukaan asianmukaisella tavalla.

j. Tiedonsaantitarpeella tarkoitetaan:

Periaatetta, jonka mukaan henkilölle voidaan myöntää pääsy turvallisuusluokiteltuun tietoon vain hänen virkavelvollisuksiensa tai tehtäviensä perusteella.

k. Toimivaltaisella turvallisuusviranomaisella tarkoitetaan:

Kansallista turvallisuusviranomaista tai määrättyä turvallisuusviranomaista taikka muuta toimielintä, joka on kansallisen lain mukaan toimivaltainen ja joka on vastuussa tämän sopimuksen toimeenpanosta;

l. Yritysturvallisuudella tarkoitetaan:

Hankintasopimusneuvottelujen tai turvallisuusluokiteltujen sopimusten yhteydessä toteutettavia suojaustoimenpiteitä ja suojausmenettelytapoja turvallisuusluokitellun tiedon katoamisen tai vaarantumisen estämiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi;

m. Lähettäjällä tarkoitetaan:

Sopimuspuolta sekä muuta sopimuspuolen toimivaltaan kuuluvaa valtion toimielintä, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka lähettää turvallisuusluokiteltua tietoa.

n. Vastaanottajalla tarkoitetaan:

Sopimuspuolta sekä muuta sopimuspuolen toimivaltaan kuuluvaa valtion toimielintä, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolle lähetetään turvallisuusluokiteltua tietoa.

o. Kansallisella lailla tarkoitetaan:

Sopimuspuolten lakeja, alemmanasteisia säädöksiä sekä virallismääräyksiä ja viranomaisten ohjeita

3 artikla

Toimenpiteet turvallisuusluokitellun tiedon suojaamiseksi

1. Sopimuspuolet ryhtyvät kansallisen lakinsa mukaisesti kaikkiin asianmukaisiin toimiin suojataksaan tässä sopimuksessa tar-

koitetun turvallisuusluokitellun tiedon. Niiden on annettava tälle tiedolle sama suoja, jonka ne antavat omalle vastaavaan turvallisuusluokkaan kuuluvalla tiedolleen.

2. Vastaanottajan toimivaltainen turvallisuusviranomainen muuttaa turvallisuusluokitusta tai peruuttaa sen lähettäjän toimivaltaisen turvallisuusviranomaisen pyynnöstä. Vastaanottajan toimivaltainen turvallisuusviranomainen voi pyytää lähettäjän toimivaltaista turvallisuusviranomaista muuttamaan turvallisuusluokitusta tai peruuttamaan sen, taikka esittämään perustelut jonkin tietyn turvallisuusluokan valinnalle.

3. Turvallisuusluokkaan ERITTÄIN SALAINEN / SEGRETISSIMO kuuluvaa tietoa voidaan kääntää tai kopioida jos lähettäjän toimivaltainen turvallisuusviranomainen on ennakolta antanut tähän kirjallisen suostumuksen.

4. Turvallisuusluokkaan SALAINEN / SEGRETO tai LUOTTAMUKSELLINEN / RISERVATISSIMO kuuluva tieto on hävitettävä kansallisen lain säännösten mukaisesti. Turvallisuusluokkaan ERITTÄIN SALAINEN / SEGRETISSIMO kuuluva tieto on palautettava lähettäjälle 9 artiklassa määrättyä menettelytapaa noudattaen sitten, kun sitä ei kansallinen laki huomioon ottaen enää katsota tarpeelliseksi tai kun sen voimassaoloaika on kulunut umpeen.

5. Sellaisissa kriisitilanteissa, joissa tässä sopimuksessa tarkoitettulla tavalla luotua tai välitettyä turvallisuusluokiteltua tietoa ei voida suojata tai palauttaa, tieto on välittömästi tuhottava. Vastaanottajan on ilmoitettava tuhoamisesta lähettäjän toimivaltaiselle turvallisuusviranomaiselle niin pian kuin mahdollista.

6. Pääsy turvallisuusluokiteltuun tietoon voidaan myöntää vain, jos henkilöllä työnsä tai tietyn tehtävän suorittamiseksi on tiedonsaantitarve. Pääsy turvallisuusluokkaan LUOTTAMUKSELLINEN / RISERVATISSIMO kuuluvaan tai tätä korkeampaan turvallisuusluokkaan kuuluvaan tietoon voidaan antaa vain henkilölle, joilla on riittävään henkilöturvallisuusselvitykseen perustuva todistus 5 artiklassa tarkoitettulla tavalla.

7. Kumpikaan sopimuspuoli ei saa antaa pääsyä turvallisuusluokiteltuihin tietoihin kansainvälisille järjestöille tai kolmannen

valtion virkamiehelle tai oikeushenkilölle taikka kolmannessa maassa asuvalle kolmannen valtion kansalaiselle ilman luokituksesta päättäneen sopimuspuolen toimivaltaisen turvallisuusviranomaisen ennakolta antamaa kirjallista suostumusta.

8. Kumpikin sopimuspuoli vastaa omalla alueellaan siitä, että tämän sopimuksen toimeenpanon edellyttämät toimitilojen turvallisuustarkastukset ja henkilöturvallisuusselvitykset on tehty asianmukaisella tavalla. Kummankin sopimuspuolen tulee sallia vierailut 7 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

9. Turvallisuusluokiteltua tietoa voidaan luovuttaa kolmannelle osapuolelle lähettäjän toimivaltaisen turvallisuusviranomaisen annettua tähän kirjallisen luvan, jossa luovutukselle voidaan asettaa lisärajoitteita.

10. Kummankin sopimuspuolen on huolehdittava siitä, että toiselta sopimuspuolelta vastaanotettua turvallisuusluokiteltua tietoa käytetään vain siihen tarkoitukseen, johon tieto on annettu.

4 artikla

Turvallisuusluokat

1. Tämän sopimuksen mukaisesti luovutettavaan turvallisuusluokiteltuun tietoon sovelletaan seuraavia turvallisuusluokkia:

a) Suomen tasavallassa **KÄYTTÖ RAJOITETTU / LUOTTAMUKSELLINEN / SALAINEN / ERITTÄIN SALAINEN**

b) Italian tasavallassa **RISERVATO / RISERVATISSIMO / SEGRETO / SEGRETISSIMO**

2. Sopimuspuolet ovat päättäneet, että kansalliset turvallisuusluokat vastaavat toisiaan seuraavasti:

Suomen tasavalta
ERITTÄIN SALAINEN
SALAINEN
LUOTTAMUKSELLINEN
KÄYTTÖ RAJOITETTU

Italian tasavalta
SEGRETISSIMO
SEGRETO
RISERVATISSIMO
RISERVATO

5 artikla

Turvallisuusselvitysten perusteella annettavat todistukset

1. Kumpikin sopimuspuoli takaa, että jokaisesta henkilöstä, joka virkavelvollisuuksiensa tai tehtäviensä vuoksi tarvitsee pääsyn tietoihin, joiden turvallisuusluokka on LUOTTAMUKSELLINEN / RISERVATISSIMO tai tätä korkeampi, on tehty asianmukainen ja voimassaoleva henkilöturvallisuusselvitys, jonka perusteella toimivaltainen turvallisuusviranomainen on antanut kansallisen lain mukaisesti todistuksen.

2. Yksityishenkilölle tehtävään henkilöturvallisuusselvitykseen liittyvien ja sen antamista edeltävien tutkintatoimenpiteiden, joiden perusteella hänelle voidaan antaa pääsy turvallisuusluokiteltuun tietoon ilman turvallisuusriskejä, tarkoituksena on varmistaa hänen lojaaliutensa ja luotettavuutensa ja se, että hän täyttää kansallisessa laissa säädetyt edellytykset.

3. Toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset antavat pyynnöstä toisilleen apua henkilöturvallisuusselvitysten ja yhteisöturvallisuusselvitysten tekemiseksi.

4. Sopimuspuolet tunnustavat vastavuoroisesti toistensa henkilöturvallisuusselvitykseen ja yhteisöturvallisuusselvitykseen perustuvat todistukset, jotka on annettu kansallisen lain mukaisesti.

5. Toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset ilmoittavat toisilleen kaikista tässä sopimuksessa tarkoitettujen henkilöturvallisuusselvityksiin ja yhteisöturvallisuusselvityksiin perustuvien todistusten peruuttamisista ja niiden turvallisuusluokan tasojen alentamisista.

6 artikla

Toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset

1. Sopimuspuolet ovat nimenneet seuraavat toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset, joiden vastuulla on tämän sopimuksen yleinen toimeenpano ja sen soveltamisen valvonta kaikilta osin:

Suomen tasavallassa:
Ulkoasiainministeriö Turvayksikkö Kanavakatu 3A PL 176, 00161 Helsinki SUOMI - FINLAND

Italian tasavallassa:
- Presidenza del Consiglio dei Ministri Autorità Nazionale per la Sicurezza CESIS – III Reparto U.C.Si. Via di Santa Susanna, n.15 00184 ROMA ITALIA

Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen mahdollisista myöhemmistä muutoksista näihin tietoihin.

Toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset ilmoittavat toisilleen muista turvallisuusviranomaisista, joilla saattaa olla tämän sopimuksen toimeenpanoon liittyviä tehtäviä.

2. Turvallisuusstandardien yhdenmukaistamiseksi kumpikin toimivaltainen turvallisuusviranomainen antaa pyynnöstä toiselle tietoja turvallisuusjärjestelyistään ja -menetelyistään.

3. Tarpeen vaatiessa ja läheisen yhteistyön varmistamiseksi tämän sopimuksen toimeenpanossa toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset neuvottelevat toistensa kanssa jomman kumman niin pyytäessä.

7 artikla

Vierailut

1. Vain sopimuspuolen toimivaltainen turvallisuusviranomainen voi sallia toisen sopimuspuolen vierailijoiden vierailut toimitiloihin, joissa kehitetään, käsitellään tai säilytetään turvallisuusluokiteltuja tietoja tai joissa suoritetaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia toimintoja. Vierailulle on oltava vastaanottavan sopimuspuolen toimivaltaisen turvallisuusviranomaisen etukäteen antama kirjallinen lupa.

2. Vierailupyynnön tulee sisältää seuraavat tiedot: Vierailijan nimi, syntymäaika ja -paikka ja passin (henkilötodistuksen) numero; kansallisuus; vierailijan virka- tai tehtävänimike ja sen viranomaisen taikka viraston tai laitoksen nimi, jonka palveluksessa vierailija on; vierailijaa koskeva henkilöturvallisuusselvitykseen perustuva todistus; vierailun tarkoitus ja ajankohta; vierailun kohteena olevat virastot ja laitokset.

3. Toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset kehittävät vierailukäytäntöjä ja sopivat niistä keskenään.

4. Vierailijoiden tulee noudattaa isäntäviraston, -yhteisön tai -toimitilojen kansallisia turvallisuusmääräyksiä ja ohjeita. Vierailijoille luovutettu turvallisuusluokiteltu tieto katsotaan luovutetuksi sille sopimuspuolelle, jonka hallintoa vierailijat edustavat tai jonka lainsäädäntövallan alaiseksi kuuluu se ostajataho, jota vierailijat edustavat tai jonka palveluksessa he ovat. Tällainen turvallisuusluokiteltu tieto on suojattava sopivalla tavalla.

8 artikla

Yritysturvallisuus

1. Jos sopimuspuoli, valtion toimielin tai sopimuspuolen lainkäyttövallan piiriin kuuluva julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen oikeushenkilö aikoo tehdä turvallisuusluokitellun sopimuksen, joka tulee täyttää toisen sopimuspuolen alueella, se sopimuspuoli, jonka alueella sopimus on täytettävä, vastaa turvallisuusluokiteltuun sopimukseen liittyvän turvallisuusluokitellun tiedon suojaamisesta kansallisen lakinsa mukaisesti.

2. Ennen kuin hankkijoille tai mahdollisille hankkijoille/alihankkijoille luovutetaan toiselta sopimuspuolelta lähtöisin olevaa turvallisuusluokiteltua tietoa, toimivaltaisen turvallisuusviranomaisen tulee

a) antaa hankkijoille tai mahdollisille hankkijoille/alihankkijoille asianmukainen yhteisöturvallisuusselvitykseen perustuva todistus edellyttäen, että ne täyttävät sen antamisen edellytykset;

b) antaa asianmukainen henkilöturvallisuusselvitykseen perustuva todistus kaikille henkilöille, joiden tehtävät edellyttävät pää-

syä turvallisuusluokiteltuun tietoon, edellyttäen, että he täyttävät sen antamisen edellytykset.

3. Hankkija ei saa tehdä turvallisuusluokiteltua sopimusta alihankkijan kanssa ennen kuin sen sopimuspuolen toimivaltainen turvallisuusviranomainen, jonka toimivaltaan ostajataho kuuluu, on antanut tähän luvan. Alihankkijoita koskevat samat turvallisuusvaatimukset kuin pääsopimuksen tehnyt hankkijaakin.

4. Toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset kehittävät yritysturvallisuuteen liittyviä menettelytapoja ja sopivat niistä keskenään.

9 artikla

Turvallisuusluokitellun tiedon välittäminen

1. Turvallisuusluokkaan ERITTÄIN SALAINEN / SEGRETISSIMO kuuluvaa tietoa välitetään ainoastaan virallisia hallitusten välisiä kanavia pitkin.

2. Turvallisuusluokkaan SALAINEN / SEGRETO tai LUOTTAMUKSELLINEN / RISERVATISSIMO kuuluvaa tietoa välitetään normaalisti virallisia hallitusten välisiä kanavia pitkin. Kiireellisissä tapauksissa, erityisten hankkeiden tai turvallisuusluokiteltujen sopimusten yhteydessä tietoa voidaan välittää myös muita kanavia pitkin, jos toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset antavat tähän luvan.

3. Edellä 2 kappaleessa tarkoitetussa tiedon välittämisessä on noudatettava toimivaltaisten turvallisuusviranomaisten keskenään sopimia vaatimuksia ja menettelytapoja.

4. Kun välitettävänä on suuri määrä turvallisuusluokiteltua tietoa, toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset sopivat sovellettavista menettelytavoista tapauskohtaisesti.

5. Turvallisuusluokkaan KÄYTTÖ RAJOITETTU / RISERVATO kuuluvaa tietoa voidaan välittää myös postitse tai muun kuljetuspalvelun kautta, ottaen lähettäjän kansallisen lain vaatimukset asianmukaisesti huomioon.

6. Turvallisuusluokkaan SALAINEN / SEGRETO tai LUOTTAMUKSELLINEN / RISERVATISSIMO kuuluvaa tietoa voidaan välittää sähköisesti täysin salattuna; tällöin

on käytettävä toimivaltaisten turvallisuusviranomaisten yhdessä hyväksymiä salausmenetelmiä ja -laitteita. Turvallisuusluokkaan KÄYTTÖ RAJOITETTU / RISERVATO kuuluvaa tietoa voidaan välittää salaamattomana, jos toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset antavat tähän luvan. Toimivaltaiset turvallisuusviranomaiset kehittävät erityisjärjestelyitä kaikkia tapauksia varten.

10 artikla

Turvallisuusrikkomus

1. Turvallisuusrikkomustilanteessa sen sopimuspuolen toimivaltaisen turvallisuusviranomaisen, jonka alueella turvallisuuden vaarantuminen tapahtui, on mahdollisimman pian ilmoitettava tapahtuneesta toisen sopimuspuolen toimivaltaiselle turvallisuusviranomaiselle ja kansallisen lakinsa mukaisesti huolehdittava siitä, että tapaus tutkitaan asianmukaisesti. Toisen sopimuspuolen valtion viranomaiset antavat pyydettyä apua tutkimuksessa.

2. Jos turvallisuusrikkomus tapahtuu kolmannessa valtiossa, lähettäjän toimivaltainen turvallisuusviranomainen huolehtii 1 kappaleessa tarkoitetuista toimenpiteistä, jos mahdollista.

3. Sopimuspuoli, jonka toimivaltaan tapaus kuuluu, tekee kaikki mahdolliset tarvittavat toimenpiteet kansallisen lakinsa mukaan rajoittaakseen tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitetun turvallisuusrikkomuksen seurauksia ja estääkseen myöhemmät rikkomukset.

11 artikla

Erimielisyyksien ratkaiseminen

Kaikki sopimuspuolten väliset erimielisyydet tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta ratkaistaan yksinomaan sopimuspuolten välisissä neuvotteluissa.

12 artikla

Taloudelliset määräykset

1. Tämän sopimuksen toimeenpanoon ei liity erityisiä kustannuksia.

2. Sopimuspuolelle aiheutuneita kustannuksia ei missään tapauksessa saa periä toiselta sopimuspuolelta.

13 artikla

Loppumääräykset

1. Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi. Tämä sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen kun jälkimmäinen sopimuspuolten diplomaattiteitse toisilleen tekemistä ilmoituksista siitä, että kansallisen lain vaatimukset sopimuksen voimaantulolle on täytetty, on otettu vastaan.

Kumpikin sopimuspuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen kirjallisesti milloin tahansa. Irtisanomistilanteessa sopimuksen voimassaolo päättyy kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun irtisanomisilmoitus on tullut perille toiselle sopimuspuolelle.

Tämän sopimuksen irtisanomisesta huolimatta kaikki sopimuksen perusteella luovutettu turvallisuusluokiteltu tieto on edelleen suojattava tässä sopimuksessa edellytetyllä tavalla.

2. Tätä sopimusta voidaan muuttaa sopimuspuolten yhteisestä sopimuksesta. Kumpikin sopimuspuoli voi ehdottaa muutoksia milloin tahansa. Jos sopimuspuoli tekee tällaisen ehdotuksen, sopimuspuolet käynnistävät neuvottelut sopimuksen muuttamisesta.

Sopimuksen muutokset tulevat voimaan siten kuin 1 kappaleessa määrätään.

3. Kummankin sopimuspuolen on viipymättä ilmoitettava toiselle sopimuspuolelle niistä kansallisen lain muutoksista, joilla voi olla vaikutusta turvallisuusluokitellun tiedon suojaamiseen tämän sopimuksen mukaisesti. Tässä tapauksessa sopimuspuolet neuvottelevat mahdollisista muutoksista sopimukseen. Muutoin turvallisuusluokiteltua tietoa suojataan edelleen siten, kuin tässä sopimuksessa määrätään, ellei lähettäjä kirjallisesti muuta pyydä.

4. Kun tämä sopimus tulee voimaan, 9 päivänä maaliskuuta 1993 allekirjoitettu yhteisymmärryspöytäkirja yleisistä turvallisuustoimenpiteistä turvallisuusluokitellun tiedon suojaamiseksi lakkaa olemasta voimassa. Ennen tämän sopimuksen voimaantuloa välitettyjä turvallisuusluokiteltuja tietoja suojataan tämän sopimuksen mukaisesti.

Minkä vahvistuksena allekirjoittaneet, jotka heidän hallituksensa ovat tähän asianmukaisesti valtuuttaneet, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Roomassa 12 päivänä kesäkuuta 2007 kahtena alkuperäiskappaleena, kumpikin suomen- ja italiankielisenä, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaisia.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Italian tasavallan hallituksen puolesta